

Handläggare
Josefin Lokvist
Telefon: 08-50812197

Till
Södermalm stadsdelsnämnd
13 juni 2024

Skrivelse om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter

Svar på skrivelse från Martin Westmont och Ulf Wester (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att svara på en skrivelse om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter från Martin Westmont och Ulf Wester (SD). Skribenterna vill bland annat få svar på hur förvaltningen arbetar för att upptäcka kriminellt möjliggörande hos anställda och konsulttjänster inom stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen besvarar frågorna i detta tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Södermalms stadsdelsnämnd gav den 21 mars 2024 förvaltningen i uppdrag att svara på en skrivelse om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter från Martin Westmont och Ulf Wester (SD).

Ärendet

I skrivelsen lyfts att Brottsförebyggande rådet (BRÅ) nyligen har genomfört en studie om möjliggörare inom statlig, kommunal och privat sektor. En möjliggörare är någon som missbrukar sin anställning eller sitt uppdrag för att hjälpa kriminella nätverk. Genom att granska 148 ärenden har BRÅ funnit att möjliggörare finns bland annat inom rättsväsendet, kommunala förvaltningar, bank- och finansbranschen, fastighetsförmedlingar, säkerhets- och bevakningsbranschen samt transportsektorn. BRÅ fördelar årligen ekonomiskt stöd till kommuner för att främja utvecklingen av kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. För 2024 har BRÅ beviljat ekonomiskt stöd till 97 kommuner och totalt fördelat nära 50 miljoner kronor. Stockholms stad är en av de kommuner som har erhållit stöd.

Skribenterna vill ha svar på följande frågor:

1. Hur arbetar förvaltningen för att upptäcka kriminellt möjliggörande hos anställda och konsulttjänster inom stadsdelsförvaltningen?
2. Vilka rutiner aktiveras om misstänkt kriminellt möjliggörande upptäcks inom stadsdelsförvaltningens verksamheter?
3. Har förvaltningen erhållit eller sökt medel från det årliga ekonomiska stödet för att stärka och främja utvecklingen av kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder från BRÅ, som Stockholms stad mottagit 2024 för att förebygga kriminellt möjliggörande inom Stockholm stads verksamheter?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab och kansli i samråd med förvaltningens säkerhetssamordnare. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 3 juni 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan svarar förvaltningen på frågorna i skrivelsen.

Fråga 1:

Förvaltningen arbetar aktivt med frågor kring systemhotande brottslighet. Förvaltningen har etablerat en intern arbetsgrupp mot systemhotande brottslighet och har även det som utpekat samarbetsområde i lokala samverkansöverenskommelsen mellan stadsdelsområdet, utbildningsförvaltningen, trafikkontoret och Polisen. Arbetsgruppen består av funktionerna HR, säkerhet- och trygghet, avtalsuppföljning, upphandling, felaktiga utbetalningar (ekonomiskt bistånd), upphandling och inköp, föreningsbidrag, metodutveckling samt en lokalpolisrepresentant. Målet med arbetsgruppen är att hindra utbetalning av skattepengar till verksamheter där det förekommer kriminalitet, fusk och oegentligheter, samt att hitta kreativa lösningar för säkrare rekrytering inom de lagliga ramarna.

Stadsdelsförvaltningar inom Stockholms stad bedriver inte någon säkerhetsskyddsklassad verksamhet och hanterar vanligtvis inte heller några säkerhetsskyddsklassade uppgifter. På grund av detta har stadsdelsförvaltningar inte någon laglig möjlighet att ta in omfattande registerkontroller, ta del av innehållet av misstankeregister, ställa några känsliga frågor under intervjun och göra dessa kontroller löpande. Endast medarbetare som har erbjudits en tjänst med barn eller kommer i kontakt med funktionsnedsatta som behöver uppvisa utdrag ur registerkontroll vid nyanställning – utdraget i deras fall visar enbart brott mot barn

samt våldsbrott man har dömts för, inget mer. HR-avdelningen och trygghets- och säkerhetsfunktionerna en intern dialog för att ta fram ett utbildningspaket för rekryterande chefer kring vilka tillåtna verktyg de kan använda sig av vid nyanställning, och hur man kan säkerställa att innehållet av en kandidats ansökningshandlingar stämmer överens med verkligheten. Det första verksamhetsområdet som blir involverat i detta är förskolan.

Vidare har förvaltningen tagit fram en intern utbildning om otillåten påverkan. Innehållet täcker inte enbart hot och våld utan även jäv och korruption. Mellan 150-200 medarbetare, de flesta inom någon myndighetsutövande roll, har gått kursen sedan starten i december 2023. Kursen genomförs varannan månad året runt och utförs av säkerhets- och trygghetssamordnarna.

Förvaltningen har också en aktiv omvärldsbevakning och följer noggrant hur det så kallade Södertäljefallet utformas. Södertälje kommun har tidigare genomfört bakgrundskontroller på samtliga anställda men har nu behövt, till följd av Justitieombudsmannens veto, pausa de bakgrundskontroller som genomförts. Förvaltningen har kännedom om och bevakar den utredning som regeringen har tillsatt för att möjliggöra bakgrundskontroller av kommunanställda. Arbetsgruppen mot systemhotande brottslighet samlar även lärdomar från andra kommuner.

De mest uppenbara verktygen stadsdelsförvaltningen har för att upptäcka kriminella möjliggörare är visselblåsarfunktionen, utbildning om jäv och ett arbetsplatsklimat där hög arbetsmoral främjas.

När det gäller frågan om konsulter så använder stadsdelsförvaltningen ytterst få konsulter. Idag har förvaltningen en konsult inom avdelningen Stab och kansli, konsulten har certifieringar kring säkerhetsfrågor på grund av naturen av dennes arbetsuppgifter.

Fråga 2:

Om misstänkt kriminellt möjliggörande upptäcks inom förvaltningens verksamheter ska berörd chef kontakta HR-avdelningen som i sin tur kontaktar säkerhets- eller trygghetssamordnaren som är direktunderställda stadsdelsdirektören. Beroende på händelsen och omständigheterna skulle nedanstående påföljder aktiveras, i vissa fall enbart ett urval av dem, i den ordningen det är lämpligast i den aktuella situationen:

- Intern utredning av händelserna och incidentrapportering.

- Kontakt med Polisen och lokalpolisområdet (parallellt, vid behov), polisanmälan.
- Analys om huruvida händelserna påverkar hotbilden mot förvaltningen eller mot vissa anställda.
- Arbetsbefriande eller uppsägning för den som är misstänkt, kontakt med personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret för stöd.
- Översyn av arbetsmiljön för övriga medarbetare i berörd verksamhet.
- Kontakt med säkerhetsavdelningen på stadsledningskontoret.
- Dra lärdomar, granskning av rekryteringen i efterhand, utredning av eventuell förbättringspotential och förebyggande av liknande händelser framöver.

Fråga 3:

Förvaltningen har inte erhållit eller sökt medel från det årliga ekonomiska stödet för att stärka och främja utvecklingen av kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder från BRÅ.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelsen.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-05-20